

Det andet Grønland må forblive vort

af Moses Olsen, MF

Den nordøstlige del af Grønland, der som bekendt er ubeboet, har hidtil aldrig optaget sindene i den offentlige debat. Det er naturligvis ikke underligt, at vi først og fremmest har været optaget af forholdene og problemerne i den befolkede del af landet.

Men netop i disse år er det på høje tid, at vi for alvor begynder at interessere os for de problemer, der knytter sig til denne betydelige del af vort land.

I takt med befolkningstallets vækst vil spørgsmålet om ressourcer til basiserhvervene, fiskeri og fangst, blive aktualiseret i stadig højere grad. Det er især i forbindelse med fangererhvervets ressourcer, den ubeboede del af Grønland har interesse.

En af de vigtigste betingelser for, at den nordøstlige del af Grønland i de kommende årtier vil kunne fungere som en slags „ressourcekilde“ til fangererhvervet, er, at naturens orden ikke i større omfang forstyrres eller bringes ud af balance som følge af menneskers aktiviteter. Det er almindeligt kendt, at naturen i de arktiske regioner er langt mere sårbar overfor forurening m. v. i forhold til

de dele af jordkloden, som har varmere klima.

Denne problematik sættes yderligere i fokus som følge af den kendsgerning, at de internationale selskaber, som i disse år intensiverer jagten på rigdommene i Grønlands undergrund, allerede er igang med undersøgelser også i denne del af Grønland.

Sådanne undersøgelser vil i givet fald kunne resultere i ansøgning om udnyttelse af de fundne råstoffer, (minerale, olie m. v.). Udnyttelse af eventuelle råstoffer må derfor påregnes at skulle finde sted før eller senere.

Vor interesse må naturligvis være, at der i sådanne situationer er skabt maksimal sikkerhed for, at udnyttelsen finder sted til størst mulig gavn for den grønlandske befolkning med mindst mulige gener og ulemper for naturen og dyrelivet.

Spørgsmålet er så, om minelovgivningen, sådan som den er idag, giver en tilstrækkelig sikkerhedsmargin i henseende til hele Grønland i almindelighed og Nordøstgrønland i særdeleshed.

Jeg er ikke i tvivl om, at myndighe-

derne, i dette tilfælde Ministeriet for Grønland, har gjort hvad det er menneskeligt muligt for at skabe de nødvendige sikkerhedsforanstaltninger i forbindelse med minelovgivningen samt koncessionsgivningen til de enkelte selskaber.

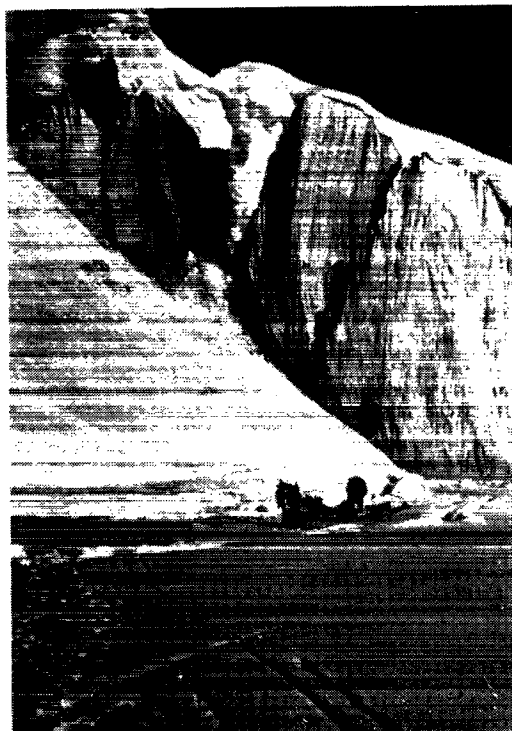
Man må imidlertid erindre, at minelovgivning og udnyttelse af undergrundens rigdomme er noget helt nyt i Grønland. Derfor må man gå ud fra, at vi, vore gode intensjoner til trods, løber større risici i den første periode, både hvad angår konsekvenserne af eventuel forurening af naturen samt økonomisk udbytte af undergrundens udnyttelse.

Af naturlige årsager kan vi idag ikke vide ret meget om følgerne af den i forbindelse med udnyttelsen uundgåelige forurening, der, som før sagt, er mere alvorlig i det arktiske klima.

Omfanget af den økonomiske gevinst for Grønland kan man vel heller ikke have sikker viden om på forhånd. Store selskabers aktiviteter rundt om i verden, og altså også i Danmark, giver mange gange rigelig grund til skepsis i så henseende. Jeg føler mig heller ikke tryk ved den kendsgerning, at der i den grønlandske minelov står skrevet, at selskaberne skal betale skat af „overskudet“. Overskud kan som bekendt „forsvinde“ på mange forskellige måder. Man bør snart søge at erstatte ordet „overskud“ med et andet mere „hensigtsmæssigt“ ord, f. eks. „omsætning“ el. lign.

Et andet i grunden yderst kompliceret og helt uafklaret spørgsmål i forbindelse med udnyttelsen af Grønlands naturrigdomme er ejerforholdet til jorden.

Der står ganske vist i mineloven, at staten ejer jorden i Grønland, hvilket jo

*Age Nielsens Gletscher,
Liverpool Land.*

Fot.: Ib Tøpfer (1955).

må siges at være rigtigt ud fra sine præmisser.

Bestræbelser andre steder viser imidlertid, at dette ejerforhold ikke behøver at være så simpelt endda.

Efter de store oliefund i Alaska og Canada har landets oprindelige befolkning, eskimoerne, udfoldet ihærdige bestræbelser på at få anerkendt princippet om den indfødte befolknings moralske førsteret til landet og jorden og dens rigdomme.

Samerne i Sverige har en retssag gående om samme problematik.

Det er et yderst spændende spørgsmål, som vi grønlændere så absolut må se at blive meget interesseret i i en fart under

erkendelse af, at svaret på sådan et spørgsmål kan, eller måske rettere vil, få betydningsfulde konsekvenser for det grønlandske samfund.

I forbindelse med Grønlands undergrund og udnyttelsen heraf findes der således betydningsfulde åbne spørgsmål, som endnu ikke lader sig besvare.

Så længe situationen er sådan, må vi efter min mening fra grønlandsk politisk

hold have den principielle holdning, at der foreløbigt ikke gives nogen udnyttelseskoncession i den nordøstlige del af Grønland.

I de forløbne seneste årtier er vort land og dets muligheder ligesom langsomt gledet os grønlandere af hænde.

Lad os ikke forspilde mulighederne for, at i det mindste „det andet Grønland“ kan forblive vort. —

Læserne — og — Redaktionen

I decembernummeret fra 1972 opfordredes tidsskriftets læsere til at fremkomme med deres syn på den nye redaktions arbejde. Redaktionsudvalget vil gerne gentage denne opfordring og vil samtidigt understrege, at vi med den foreslåede læserbrevordning også tænker på læsernes eventuelle kritiske kommentarer til de i tidsskriftet offentliggjorte artikler. Læserbreve, der kommenterer de af Det grønlandske Selskab afholdte foredrag, vil ligeledes kunne optages i tidsskriftet.

Vi håber, at læserne herigennem vil kunne medvirke til at gøre tidsskriftet mere debatpræget end det hidtil har været. Af pladshensyn må vi dog bede læserbrevskriverne om at fatte sig i korthed.

Redaktionen er naturligvis fortsat interesseret i at få tilbudt artikler, der behandler aktuelle spørgsmål eller emner af almen interesse.